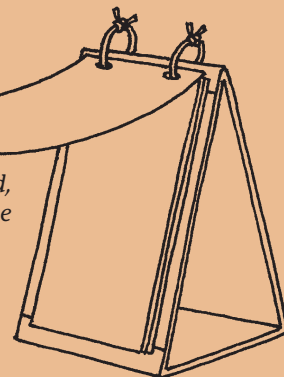

Karton formaat
22 x 11 cm
2 stukken

Karton
formaat
8 x 11 cm
1 stuk

Dit heb je nodig
Een perforator, plakband,
twee stukjes touw, en drie
stukken karton

Het is de bedoeling
dat de blaadjes in
drie gesneden wor-
den. Maak bovenaan
een perforatie.

In hard karton maak je een staander waar de blaadjes kunnen aangehangen worden. (zie boven) Maak bovenaan in het midden van de 2 grote stukken karton met de perforator 2 gaatjes. Plak de stukken karton aan elkaar met plakband zoals op de tekening (let wel dat de gaatjes bovenaan zitten. Door de gaatjes komt dan het touwtje. Elke maand kan er dan een kalenderbladje omgedraaid worden. Na 6 maanden draai je de kalender om en ga je verder met de volgende maand.

Verwerking van de jaarkalender

Het weer is van zeer groot belang voor de boer. Het bepaalt bijna volledig zijn werkschema. Wanneer hij moet zaaien, maaien, oogsten enz. In de krant zal je bijvoorbeeld makkelijk berichten vinden over extreme weersomstandigheden en de gevolgen daarvan voor de boer. In deze kalender is er ruimte voorzien waarin de leerlingen het weer van de voorbije maand kunnen noteren en de daaraan gekoppelde activiteiten van de landbouwer. Er bestaat veel bruikbaar materiaal en literatuur rond dit thema, vraag maar na in de lokale bibliotheek of bel gewoon even naar het secretariaat van de Plattelandsklassen, die zullen u graag verder helpen.

Voorts zijn de weersomstandigheden een grote bron van inspiratie voor een schier eindeloze reeks spreuken en gezegdes. Elke maand hebben we voor een klein opdrachtje in verband met zo'n spreuk gezorgd. Bedoeling is dat de leerlingen de opdrachten creatief oplossen of een tekening maken van de activiteit van de maand.

Zo wordt de kalender echt een persoonlijke kalender.

Januari

Bespreek een aantal boerenwijsheden. Laat de leerlingen ervaren dat de boer de natuur nauwlettend in het oog houdt. Laat ze daarna zelf een boerenwijsheid verzinnen.

Februari

Laat de leerlingen spreekwoorden in verband met het weer in februari opzoeken. Eventueel in de druivelaar. Laat ze ook eens in het woordenboek zoeken. (Deze hebben wij nog gevonden: Regen in februari is mest op de akker - Als in februari de hagen likken, zullen de hooiwagens kwikken - Februari nat vult schuur en korenvat - Gaan de mieren al aan het garen in de tweede maand van het jare, zeker moogt ge vast verwachten late vorst en koude nachten - Is het bos met Sint-Valentijn in het wit gehuld, dan zijn weiden en akkers van vreugde vervuld.)

Maart

Laat de leerlingen een gekke uitleg verzinnen in een kort verhaaltje hoe de boer tot deze boerenwijsheid is gekomen.

April

Laat de leerlingen een rebus maken van de boerenwijsheid.

Mei

Laat de leerlingen de boerenwijsheid door creatief schrijven uitbeelden. Bijvoorbeeld

Juni

Laat de leerlingen met mime en zelfgemaakte geluiden de boerenwijsheid uitbeelden. Ze gaan op zoek naar het nabootsen van de donder, de manier van luisteren naar de donder, het uitbeelden van 'goede zaken doen' ...

Juli

Laat de leerlingen de betekenis van de boerenwijsheid opzoeken en opschrijven.

Augustus

De oogstmaand is een hele drukke periode voor de boer. Probeer zelf een boerenwijsheid te maken die verklaart waarom de boer het zo druk heeft.

September

Maak een cartoon van de boerenwijsheid.

Oktober

Maak een woordslang. De laatste letter van het eerste woord is hetzelfde als de eerste letter van het volgende woord. Volgende woorden moeten er zeker in voorkomen: jager, oktober, hond, wakker, akker. Bv jager - rodeo - oktober ...

November

Laat de leerlingen november typeren met een tekstje waarin alle woordjes van de boerenwijsheid terug te vinden zijn.

December

Nu de landbouwer het iets rustiger heeft kan je hem eens uitnodigen in de klas en nagaan of hij al die boerenwijsheden kent, er geloof aan hecht of er zelf gebruik van maakt.

Louwmaand

januari

Op en rond de boerderij:

Er is weinig of geen werk op de akkers. De boer zal deze kalme periode gebruiken om zijn machinepark op orde te stellen. Sommige landbouwers profiteren van de rustige periode om op wintervakantie te gaan. Als er rond de akkers essen of wilgen staan, wordt het tijd om ze te knotten. Om de vier, vijf jaar worden de takken afgezaagd. Anders wordt de kruin te zwaar en zouden de bomen bij zware storm breken of scheuren

Louwmaand: =

looimaand

de maand waarin men de huiden van de geslachte dieren looit, tot leder bewerkte.

Sprokkelmaand

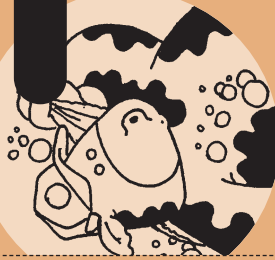
februari

Op en rond de boerderij:

De boer bereidt zich nu volop voor om aan het werk te gaan. De machines worden klaargeemaakt, zaai-, plant- en pootgoed worden besteld.

Sprokkelmaand:

In tegenstelling met wat de naam laat vermoeden heeft de naam niets te maken met hout sprokkelen (verzamen). De naam is afgeleid van een oud Latijns woord dat zuiveren betekent. Sprokkelmaand is dus zuiveringsmaand.

Lentemaand

maart

Op en rond de boerderij:

De natuur herleeft, en voor de boer begint het werk op de akker. De akkers worden in gereedheid gebracht om te planten en te zaaien. Het bemesten, ploegen en eggen zijn nu de belangrijkste activiteiten. De boer moet wel rekening houden met het weer.

Lentemaand:

Maand waarin de lente begint, waarin de dagen langer worden dan de nachten.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Dansen de muggen in januari, wordt de boer een bedelaar.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Februari mist, hooi in de kist.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Danst het lammetje in maart, april vat het bij de staart.

Zaaimaand

oktober

Op en rond de boerderij:

De laatste gewassen worden geoogst. Hier en daar zie je nog aardappelrooiers en maaisakselaars. De boeren gaan nu hun akkers klaarmaken voor de winter. Door het bemesten willen ze hun akkers vruchtbaarder maken. Sommige akkers moeten geploegd worden, want de wintertarwe moet dringend gezaaid worden. Andere akkers worden slechts gefreesd om er gras te kunnen zaaien. In sommige landbouwstreken wordt er pas na de winter geploegd. Kleigrond ploegt men voor de winter, zandige grond pas na de winter. Als er nog tijd rest zal de boer, waar nodig, de grachten en slootjes schoonmaken.

Zaaimaand:

Voor de boer was het zaaien van het winterkoren in deze maand de belangrijkste bezigheid.

Het weer deze maand:

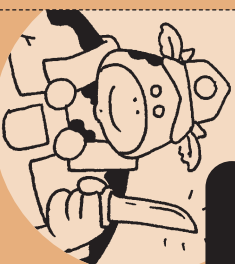
gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Verdwijnt de boer van de akker, dan worden hond en jager wakker.

Slachtdaand

november

Op en rond de boerderij:

De laatste karweitjes op de akkers worden afgevoerd. Het wordt voor de boer nu iets rustiger. Toch blijft er werk aan de winkel. Het vee komt immers op stal. Dus moet er voeder voor het vee aangehaald worden. Meermals per dag zie je de boer heen en weer rijden tussen de stallen en de mals- of grasculen.

Slachtdaand:

In deze maand slachtte de boer het varken dat hij gedurende het jaar had gekweekt.

Het weer deze maand:

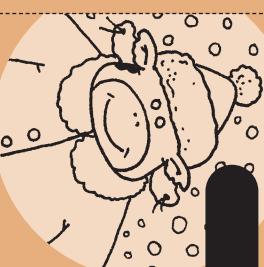
gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Als Sint Andries onder de sneeuw moet bukken, zal dat jaar geen koren lukken.

Wintermaand

december

Op en rond de boerderij:

Het verzorgen van de dieren op stal vraagt nu veel aandacht van de boer. Ook de machines zijn aan een onderhoudsbeurt toe. Alle machines worden grondig ingevet, zo roesten ze niet. Misschien moeten er ook aan de gebouwen herstellingen gedaan worden. Het is iets rustiger geworden, maar tijd om lang te slapen is er heus niet. De boer hoop steeds dat het tijdens de winter gaat vriezen, want zo vriest het onkruid kapot en wordt de grond luchtiger.

Wintermaand:

Maand waarin de winter begint. De donkerste maand van het jaar met korte dagen en lange nachten.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Brengt december sneeuw op 't land, groeit er koren zelfs op 't zand.

Grasmaand

april

Op en rond de boerderij:

Eens de akkers in orde zijn kan de boer beginnen planten en zaaien. Suikerbieten en maïs worden met een precisiezaaimachine gezaaid. De aardappelen worden gepoot en aangeaard met behulp van de pootmachine. Nu moet de boer vaak de hulp inroepen van loonwerkers. Bij de eerste droge periode wordt het gras voor de eerste keer gemaaid en ingekuuld als veevoer. Op het einde van de maand wordt ook begonnen met het inzaaien van vlas. Het is niet de bedoeling dat de vogels de zaadjes weg-pikken. Daarom tracht de boer ze op allerlei manieren van zijn akkers te verjagen.

Grasmaand:

Zo genoemd omdat de boer halfweg de maand april zijn koeien in de weide steekt.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

April koud en nat, veel koren in het vat.

Bloeimaand

mei

Op en rond de boerderij:

Wat nog niet gezaaid of geplant is moet nu snel in de grond. De kleine opkomende plantjes vragen nu veel zorg. Dagelijks controleert de boer zijn gewassen en indien nodig grijpt hij in met sproeistoffen die de gewassen moeten beschermen tegen onkruid, insecten en ziekten. Als het te lang droog blijft moeten sommige akkers beregend worden. De boer huurt dan een beregingsinstallatie waarmee hij 's nachts de akkers beregent. Om te kiemen hebben de plantjes immers vocht én warmte nodig.

Bloeimaand:

De naam bloeimaand staat in verband met de bloei van het koren in deze maand.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Met de maand van mei, blijft geen koebeest uit de wei.

Zomermaand

juni

Op en rond de boerderij:

Op de akkers groeit alles nu volop. Voor de boer wordt het rustiger. Toch moet hij regelmatig zijn akkers controleren op ziektes. Als hij denkt dat er iets mis is met het gewas, haalt hij er een specialist bij. Als het nodig is, zal hij met de sproeimachine de gewassen met een middel oversproeien.

Bij gunstige weeromstandigheden zal hij ook voor de tweede maal gras inkuilen.

Zomermaand:

In deze maand begint de zomer. Dan is het de langste dag van het jaar.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Hoort ge in juni de donder kraken, dan maakt de boer vast goede zaken.

Hooimaand

juli

Op en rond de boerderij:

Landbouwers die nog een hooivoorraad aanleggen hebben het nu heel druk. Het gras moet gemaaid en gedroogd worden. Om het te laten drogen moet het een aantal keren gedraaid worden. Voeger een heel karwei, maar nu gaat alles machinaal. De eerste vroege aardappelen kunnen reeds geoogst worden. Ook de groene erwten mogen geoogst worden. Op de bieten-akker moet het onkruid tussen de suikerbieten geweid worden. Dat doet de boer door tussen de bieten te stappen en waar hij kan onkruid met zijn handen uit de grond te trekken. Door het sproeien met onkruidverdelgers is dit werk wel sterk verminderd. Op het einde van de maand begint de vlosboer met het slijfen (oogsten) van het vlas.

Hooimaand:

Juli is doorgaans de droogste maand van het jaar. Ideaal dus om het gras te laten drogen tot hooi en het dan op te slaan in de schuur.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

In de hooimaand moet gebracht, wat in september moet geladen.

Oogstmaand

augustus

Op en rond de boerderij:

Een hele drukke tijd op de granakkers. De loonwerker komt langs met zijn maaidorser om de graanoogst binnen te halen. De pikdorser haalt het graan uit de tarwe. De stengels van de tarwe blijven op de akker liggen en worden stro genoemd. Het stro blijft op de akker liggen tot het met een oprappers in pakjes of rollen geprest wordt. Het graan wordt opgeslagen op de boerderij of in grote graansilo's. Het stro wordt in de schuur of onder plastiek bewaard als veervoeder en strooisel in de stallen. Het weer is in deze periode van levensbelang voor de boer. Als men regen voorspelt werkt hij soms de hele nacht door om de oogst toch maar tijdig binnen te krijgen.

Oogstmaand:

Deze maand kreeg de naam oogstmaand omdat de graan- wassen volop geoogst worden.

Het weer deze maand:

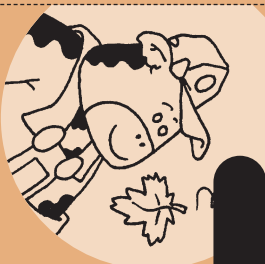
gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Noordewind in augustus opgestaan, brengt bestendig weder aan.

Herstmaand

september

Op en rond de boerderij:

De oogst gaat volop verder. De aardappelen, suikerbieten en bieten worden gerooid. De aardappelen worden opgeslagen in grote schuren en bestrooid met een bewaarpoeder. Het bewaren is niet zo eenvoudig want het moet op de juiste temperatuur en vochtigheid gebeuren. De suikerbieten blijven nog enkele weken op een hoop naast de akker liggen. Na ongeveer een maand worden ze naar de suikertabrick gebracht om tot suiker verwerkt te worden. De loonwerker met zijn malshakselaar maakt nu overuren, want overal willen de boeren hun maïs hakselen (= in kleine stukjes hakken) en inkulten voor de komende winter.

Herstmaand:

Maand waarin de herfst begint, waarin de nachten langer worden dan de dagen. De eerste herfstverschijnselen steken de kop op.

Het weer deze maand:

gemiddelde temperatuur °C
hoeveelheid neerslag l/m²
aantal dagen zon dagen

Boerenwijsheid:

Graaft de muis een diepe gang, wordt de winter streng en lang. Maar meer nog zal 't ons rouwen, als de mieren hoge nesten bouwen.

Hiernaast vind je de naam van een aantal machines waarmee je de akkerbouwer aan de slag kunt zien op verschillende tijdstippen van het jaar.

- Met welk gewas hebben deze machines iets te maken?
- Leg met eigen woorden uit wat deze machine eigenlijk doet.
- Tot welke hoofdactiviteit (zaaiklaar maken, zaaien of planten, onderhouden, oogsten) kan dit worden gerekend?
- Wanneer zie je de boer met de betreffende machine op het veld?

rooimachine

hakselaar

precisiezaaimachine

mengmestverspreider

rijenfrees

ploeg

cultivator

pootmachine

kunstmeststrooier

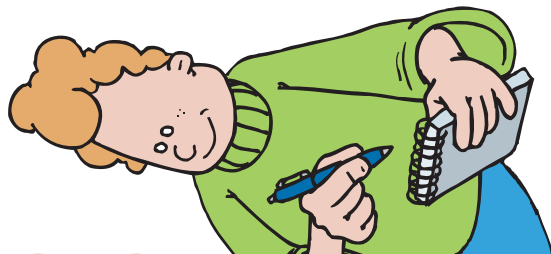
freesmachine

maaidorser

sproeimachine

opraappers

zaaimachine

Machine	Gewas	Activiteit	Hoofdactiviteit	Maand
Hakselaar		Bieten uit de grond halen		
Cultivator		Kleine geultjes in de grond maken, pootgoed uit laadbak nemen en op welbepaalde afstanden in de grond leggen en nadien met aarde bedekken		
Ploeg		Aardappelen aanaarden, aarde toevoegen aan de ruggen		
Zaaimachine		Graan afmaaien en kaf van koren scheiden		
Mengmestverspreider		Individuele zaadjes op vaste afstanden in de grond laten vallen, als het ware zaden planten Met systeem van tanden (aangedreven door tractor) verkrummelen van de grond en vlak maken		
Kunstmeststrooier		Grond fijnmalen door middel van snel draaiende messen		
Opraappers		Sproeien/spuiten van vloeistof tegen ziekten en onkruid		